

Bây giờ là buổi chiều năm, nắng vàng rực rỡ, làm cho những ý nghĩ xẹt qua lăng kính trong đầu óc gã, khiến cho gã phải thả dài những nỗi lòng của mình :

- Ôi nhân sinh là thế này,
Như bóng đèn, như mây trôi, như gió thổi, như chiêm bao.

Thời gian thấm thoát trôi qua, trôi qua không qua khung cửa. Một khi đã chấp cánh bay đi thì chẳng bao giờ trở lại. Nó giống như dòng sông, làm sao có thể chảy ngược về nguồn. Nó cũng trôi trôi trôi, chẳng cần ai mà chẳng cần ai chặn nó

- Xoay tròn ngày tháng thoáng qua
Năm kia nào có đi ta bao giờ.

Chính trong những ý nghĩ xẹt qua đầu, mà gã lan man, tưởng tượng những cái tết.

Vậy tết là gì ?

Trước câu hỏi này, gã phải vắt óc đi tìm ra trả lời, vì sự hiểu biết của gã về vấn đề này rất là "lơ lơ mơ".

Theo "Việt Nam từ điển" của Lê Văn Đức, thì tết là ba ngày đầu năm âm lịch. Đáng tiếc là nó còn chưa thống nhất cách tính ngày trước và sau ba ngày này.

Thật ra khi tôi nói chuyện tết, thì phải hiểu chuyện đầu tiên nhóm trước tết, chứ sau tết thì chuyện còn là chuyện bán những đồ, của thừa mà chứ ...

Đi u r c r i là v ngày. Khi ta b o hai m i chín t t ph i hi u là tr c. Trái i, khi ta nói nh ng ngày còn trong... mừng, nh mừng b y, mừng tám, mừng m i, thì t t ráo c đ u là sau t t.

Ngoài ra, t t còn ch nh ng ngày l l n trong năm, nh t t trung thu... Hay ch hành đ ng xách đ v t đi bi u nhân ngày t t :

- M ng m t t cha,
M ng hai t t chú
M ng ba t t thầy.

Trong khi đó, theo : “Thành ng , đ n tích, danh nhân t đ n”, c a Tr nh văn Thanh, thì th i gian ăn t t co dẫn nh cao su và th ng đ c kéo dài ra nhi u h n. Đó là tám ngày đ u năm.

Ngày x a các c cho m i ngày thu c m t gi ng khác nhau. Mừng m t thu c gà, mừng hai thu c chó, mừng ba thu c heo, mừng b n thu c dê, mừng năm thu c trâu, mừng sáu thu c ng a, mừng b y thu c ng i và mừng tám thu c thóc.

Vì th , vào d p t t ng i ta th ng ngh sáu ngày, đ n ngày mừng b y thu c ng i, đ c kêu là khai h , m i b t đ u làm vi c.

Ch ng h n nh gã, s ng b ng ngh c o gi y, thì ngày m ng b y th nào cũng ph i b n m t đi u thu c lò, th h n theo khói, r i tay c m bút ngu ch ngo c vài dòng, g i là “khai bút” l y hên cho năm m i.

Riêng quý v th t nghi p, a ngập v t, ng i ch i x i n c, thì còn ngh mút ch h n n a:

- Tháng giêng là tháng ăn ch i,
Tháng hai tr ng đ u,
Tháng ba tr ng cà.

Gã bi t m t nhóm bè b n, g m đúng m i hai tên, đ c g i là “th p nh s quân”. H nh u xoay vòng, c ngày m ng b y âm l ch m i tháng là đ n “lai rai” t i nhà m t tên, thành th su t năm h đ u...ăn t t c .

Xong chuy n th nh t, b c t i chuy n th hai. V y trong c và thiên h , ng i ta ăn t t ra làm sao ?

M i l n nghĩ v cái t t, dân kh rách áo ôm nh gã th ng th dài ngao ngán, nh ng i x a đã di n t :

- T t đ n,
Ông v i thì m ng, con cháu thì lo.

Đúng th , ông v i thì m øng b i vì đ c t ng nh , đ c cúng vái và nh t là đ c h ng... h ng khói.

Trong khi đó, con cháu thì lo b i vì ph i s m s a trăm th c bà gi ng.

Còn hôm nay, gã có th đ i l i câu nói trên m t tí xú :

- T t đ n,
Con nít thì m ng,
Ng i l n thì lo”.

Th c v y, con nít thì m ng b i vì s đ c ngh h c, s đ c ti n lì xì, s đ c m c qu n áo m i, s đ c ăn th t và còn nhi u cái khác “s đ c” khác n a...

Trong khi đó, ng i l n thì lo, lo đ n toát c m hôi h t, b i vì trăm đầu đ đ u t m, bao nhiêu chi phí đ u c y nh vào “cái hào bao” đang đ r ng tu ch...

Tr c t t lâu, th ng b n gã đã h i bà xã mua ho c may cho quí v con nít, m i nhóc tì m t b qu n áo m i. Vì lúc b y gi v i còn r và ti n công ch a m c. Hay âm th m s m nh ng b đ “sida” đem v gi t i y nh m i, r i c t k đ n t t m i phô ra cho chúng.

Ngày ba m i t t, bà xã h n c th p th m mu n đi ch th t s m, th là h n bèn ph i v t óc tìm đ m t ngàn l m t lý do đ c n chân bà ta l i, khi n bà ta đi ch mu n h n th ng l , b i vì t gi “ng” t c là vào kho ng gi a tr a , th t thà, đ ng m t và hoa ki ng đ u r ... ch t i nó h i kém t i, h i kém ngon m t chút mà thôi.

Nh ng nào có can chi, b i vì h n lý lu n:

- *C a không ngon,
Nhà nh u con cũng h t.*

- Ph i gi b đ ng đ nh cho qua ba ngày t t đ l y v i th a che m t thiên h , kh i nhìn th y cái rách mát te tua c a mình.

H n cũng gi ng nh m t cô gái đ c ông thầy bói s mu rùa, gieo qu mà phán :

- *S cô ch ng giàu thì nghèo
Ba m i t t có th t heo trong nhà*

Mi n là có hoa ki ng, có bánh m t, có th t thà cá mú đ “lên m t v i đ i” còn ph m ch t c a chúng ra sao thì thôi, k bà chúng. Méo mó có h n không. Thói đ i v n th ng v y kia m :

- *Chí cha chí chất khua giày dép
Đen th i đen thui cũng l t là.*

Tính toán chi li nh^ư v^à y, h^àn g^ã s^ố ph^oi phong h^àn lên hàng “trùm sò” m^àt thôi. Nh^ưng đành ch^u v^à y. Cái khó bó cái khôn, bi^{ết} nói sao bi^{ết}.

Ngoài nh^ưng mua s^ốm c^{òn} thi^{ết} cho cái m^àc, cái ăn, cái u^{ng}... c^{òn} năm đ^u t^{ết} m^àt t^{ết} i, thì cũng ph^oi phong l^u ít ra trong ba ngày t^{ết} cho b^ổ ghét.

R^{ồi} sau đó, l^ài cú*g* m^àt xu^{ng}, tⁱp t^{ết} c^{òn} kéo cày tr^ở n^h cho cu^ốc đ^{ời} mà v^àn c^{òn} m^à th^oy h^à lòng h^à đ^{ời}, mát ru^{ột} mát gan.

Ph^oi, ngoài nh^ưng chi phí k^h trên, là x^op trong gia đình, h^àn còn ph^oi dành c^{òn} m^àt ngân kho^{ản}, c^{òn} m^àt s^ố ti^{ền}... kh^ó kh^ó, đ^{ời} lì xì.

Ngày x^oa h^àn vui m^àng vì đ^{ời} c^{òn} lì xì bao nhiêu thì bây gi^ờ h^àn l^ài xót ru^{ột}, nhót gan và ^uu xi^u b^ỏy nhiều vì ph^oi lì xì.

Lì xì cho con nít còn đ^{ời} đ^{ời} m^àt chút. Nh^ưng con nít th^oi nay khôn h^àn con nít th^oi x^oa. Qua m^àt nó b^ỏng đ^{ời}ng ti^{ền} “m^ài mà nh^ư” là không xong, th^o nào nó cũng đòi cho đ^{ời} c^{òn} đ^{ời}ng ti^{ền} n^h to, có cũ m^àt tí cũng ch^ờng nh^ưm nhò gì.

Ph^oi n^h t^{ết} và đau nh^ư t^{ết} là ph^oi lì xì cho nh^ưng c^{òn} p^h ch^ờng “đ^{ời}” đi t^{ết} m^ài. Đây cũng là dip đ^{ời} h^à “bù l^u” cho đám c^{òn} i.

Theo phong t^{ết} c^{òn} quê g^ã, đ^{ời} l^ài th^ong là m^àt c^{òn} p^h u, m^àt c^{òn} p^h bánh ch^ờng, m^àt ký đ^{ời}ng... hay th^o nào thì tùy h^à, không c^{òn} thi^{ết} l^àm. Đ^{ời} l^ài ch^ờ có tính cách nghi th^o c^{òn} đ^{ời}ng tr^ởng và trình đi^{ền}, vì sau đó anh ch^ờ đ^{ời} c^{òn} l^ày l^ài và đem sang nhà khác, mi^{ền} sao bày bi^{ết} n^h cho đ^{ời} p^h m^àt và đ^{ời} coi.

Riêng ph^on kh^ó ch^ờ, ph^oi m^à hào bao lì xì. “Bèo” quá thì không đ^{ời} c^{òn}, b^ỏi vì đây s^ố góp v^àn đ^{ời} đ^{ời} cho anh ch^ờ m^ài làm ăn. Nh^ưng “kh^ó kh^ó” m^àt chút thì không cáng đáng n^hi. Th^o h^ài, đ^{ời} p^h t^{ết} mà có ch^ờng hai m^à i c^{òn} p^h đ^{ời} n^h t^{ết} m^ài, nh^ưn h^à nh^ưn hàng, thì quá là nguy tai, và... v^à n^h !

Gã là k có khi u ăn, mà ch ng có khi u nói, b vì tình th n ăn u ng đ c Chúa ban cho ngay t lúc t lòng m . Do đó, nh ng l i chúc hay nh ng câu “đáp lễ”, gã th ng ph i nh m tr c trong b ng.

Nh l i h i còn bé, sáng m ng m t t t th t là vui. Thày m gã nhà đ nh n đ l i, còn anh em gã ph i h n h vắc đ l i đi t t ông chú bà bác, nh ng ng i ... vai trên.

Tr c khi đi, m gã th ng gài cho m t l i chúc, b t ph i h c thu c lòng nh sau :

- Năm h t t đ n, thày m chúng cháu cho chúng cháu đ n t t hai bác, c u chúc hai bác trong năm m i đ c... vân vân và vân vân...

L n lên, gã th ng ph i “v t chân lên trán” đ ph u ra nh ng l i chúc th t dí d m, v a đ c i th m m t chút v a đ ch c gh o thiên h cho vui c a vui nhà.

Thí d năm Canh Mùi, c m tinh con dê, gã bèn m mi ng :

- Tr c th m năm m i, xin chúc ch năm con dê... nhi u may m n.
Hay :

-Xuân v , chúc anh năm con... dê nhi u... may m n.

Chúc nh v y, thì c li u h n đ y, không ch ng s đ c ăn đòn h i ch đ n phù c m ra. Tuy nhiên, có nh ng câu chúc mà ngày nay xét ra không còn h p th i n a.

Thí d :

- Chúc cho anh ch m i, đ u năm sinh con trai, cu i năm sinh con gái... hay đ “t c hành” theo ki u cá c p, sinh đôi, sinh ba...

Chúc nh v y là đi ng c i v i đ ng l i và ch tr ng c a nhà n c, vì nhan nh n ngoài đ ng ph th y nh ng t m bích ch ng v i kh u hi u :

- V ch ng son hai con là đ .

- *Dù gái hay trai,
Hai con là đ .*

H n n a, n u nhi u quá thì v ch ng tr c cũng khó mà khan n i gi a th i bu i g o châu c i qu này.

D p t t, ai cũng mong đ c nhi u may m n. Ng i ta kiêng c đ th đ tránh cái xui cái x o. Ng i ta lên chùa hái l c đ r c v n may. Ng i ta đi xem bói, ch m lá s t vi đ bi t đ c thêm m t tí t o v h u v n.

B i vì, nh dân Th Nhĩ Kì đã b o :

- T ng lai gi ng nh ng i đàn bà mang thai, ch ng hi u bà ta s đ ra con trai hay con gái.

Câu danh ngôn này, hôm nay xem ra đã “x a r i Di m i”, b i vì nh siêu âm ng i ta bi t r ng bà xã s sinh con trai hay con gái t lúc bào thai còn bé t o tèo tèo.

Nh ng t ng lai h u v n thì v n còn mù t t. Gã s treo gi i th ng, còn đ t giá h n gi i Nobel, cho ai sáng ch ra chi c máy dò tìm và xác đ nh đ c t ng lai h u v n.

Bây giờ thì gã đành phải đi mua gạo mà long trọng chúc :

- Lòng lòng mà nghe nó chúc nhau
Chúc nhau trăm tuổi bực đâu râu
Phen này ông quyết đi buôn gạo
Thiên hạ bao nhiêu gạo giả trêu.

- *Lòng lòng mà nghe nó chúc nhau
Đã thì mua gạo c đã mua quan
Phen này thì ông quyết đi buôn gạo
Vả gạo chi vả gạo rao cũng đi hàng*

Còn rất nhiều chuyện để nói về ngày tết, những câu lông bông, nói đông nói dài, thì sẽ bỏ thiên hạ kê ngay tết đến vào miệng :

- Bật cười, khẽ lẩm, nói mãi.

Vì thế, gã xin trở lại với những ý nghĩ xám xám lúc ban đầu.

Nếu trong chuyện Kiều, Nguyễn Du đã bỏ :

- Chạy tài liến vớ chày tai mắt vớ n.

Cùng theo thế thế này, gã liến phở u :

- Chạy tết liến vớ chày chày mắt vớ n.

M t ông thi sĩ nào đó đã viết :

- Yêu là ch t trong lòng m t tí.

Còn gã, gã cũng có th ph u :

-T t là ch t trong đ i m t tí.

Đúng th , trong đ p t t này r t nhi u ng i s ch t.

Ph i, h ch t vì r u b i vì h u ng t i tình tr ng say x n, ngo c c n câu. R t may cái ch t này ch là m t cái ch t t m th i, b i vì ng i ta s t nh i sau c n say.

Có nh ng chàng trai và cô gái s ch t vì đua xe, vì đ ng xe hay vì l ng lách trên đ ng ph . R t may cái ch t này ch dành cho m t s ít, đó là nh ng cô chiêu c u m, ăn no đ ng m ... mà đ t bóng !

Nh ng quan tr ng h n v n là cái ch t chung cho m i ng i m i n i và trong m i lúc.

Th c v y, m t năm m i s p t i, cũng có nghĩa là m t năm cũ s p qua đi trong dòng ch y cu c đ i. Cây n n h ng cu c s ng s ng n l i m t chút, b i vì m i cái t t là m t b c ti n g n đ n cái ch t, đ r i m t lúc nào đó, cây n n h ng y s ph t t t.

T t là ch t trong đ i m t tí.

T t

Tác Giả: Gã Siêu

Thứ Tư,, 02 Tháng 2 Năm 2011 23:01

M i ngày nào, gã còn tr trung, kh e m nh và yêu đ i, th mà hôm nay đã ph i công trên vai m t tí tu i. T t đ n, gã s già h n m t chút.

V i tí tu i mang n ng, gã c m th y l ng o n xu ng, thân xác gi qu v i nh ng ch ng b nh mà gã không ng tr c. Cu i cùng, thuy n đ i s c p b n, nh ng b n đ c hay b n trong ? Đ i u đó l thu c vào cu c s ng hi n t i c a gã.

Lúc này gã đã nghĩ tr c m t đ i u c, đ trong đêm giao th a, l có m t bà tiên, hay m t cô tiên thì càng t t, quá b đ n v vai và b o :

-Hãy c m t đ i u.

H n gã s tr l i li n tù tì nh sau :

- Xin cho gã đ c làm con nít mãi mãi.

H i còn bé, gã ch mong c đ c làm ng i l n, đ kh i ph i đi h c, kh i ph i b m ng, kh i ph i b khu d y đi l ... m c s c la hét om sòm cũng nh ng nu ng và t t đ n l i còn “s đ c” nhi u th .

Gã th ng hay h i ông ngo i :

- Làm th nào cho tu i m i nó vào ?

Ông ngo i xoa đ u gã, r i m m c i và nói :

T t

Tác Giả: Gã Siêu

Thứ Tư:, 02 Tháng 2 Năm 2011 23:01

- Đêm giao th a hãy ch ng mông lên.

Th ng bé mê ng quên c ch ng mông, th mà tu i v n vào ào ào và xác v n n.

Bây gi gã m i th y :

- M làm ng i n qu là đi u d i d t, b i vì ng i n ph i nghĩ nhi u, ph i lo nhi u, ph i làm nhi u và nh t là... chóng v ch u tr i.

Vi t t i đây, gã b ng nghe th y ti ng hát c a H ng Nhung v i chi c rằng kh nh v ng lên t chi c “cát xét” c a quán n c bên nhà hàng xóm đ c v n h t c th m c đi c c l nhĩ và rất c con ráy :

- Em không mu n làm ng i n đâu anh,

h .... h ...